

DADES CATALOGRÀFIQUES

Autoria	Joan Huerta Gasset
Lloc de producció	València. Taller de Joan Huerta Gasset
Lloc de procedència	València. Falla José Antonio-Duc de Calàbria
Títol/nom de l'objecte	<i>Matrimoni prehistòric (Les bromes de Cupido)</i>
Data	1957
Mesures	154 cm x 204 cm x 52 cm
Materials/tècnica	Totalment de polièster (l'original va desaparèixer en la riuada de València de 1957)
N.º Inventari	No inventariat
Ubicació en el museu	Planta Baixa. Sala Blava.

DESCRIPCIÓ

La parella de troglodites de l'any 1957 formava part d'un cadafal de gran senzillesa compositiva que versava sobre la involució dels costums i les formes de vida, en el qual, prenent com a referència certs usos prehistòrics, alguns grups tenien l'equivalent contemporani. Les bases censuraven la inversió dels rols sexuals, i la feblesa i manca d'autoritat existents en el nou estil de vida, com el fet que en l'època de les caveres el sexe dèbil era el femení, però en

l'actualitat la dona domava i muntava a cavall l'home. En concret, l'escena conjugal prehistòrica indultada del foc, en la qual la voluntat del mascle s'imposa per la força bruta a la de la femella, ocupava la base principal del monument i es contraposava a una altra parella actual, integrada per una núvia que arrossegava fins a l'altar el futur espòs. El modelatge senzill i robust del cos de l'home prehistòric, suma de contradiccions perquè el conjunt desperte la hilaritat (cames i braços robustos, però muscles pectorals flàccids i abdomen gruixut), contrasta amb la morbositat del cos de la dona. Però, per damunt de tot, destaca la capacitat narrativa de l'escena i l'intercanvi d'expressions i esguards entre els personatges. La grotesca expressió de dolor de la troglodita, reforçada per la posició dels braços, és sàviament conjuminada amb l'actitud prepotent d'ell (porra en mà), que somriu grollerament i la mira maliciosament. El rètol que acompanyava l'escena en el cadafal, "Les bromes de Cupido", feia més irònic encara el contrast entre el missatge i l'acció dels personatges. El grup original mai va arribar a exhibir-se al Museu Faller, ja que la riuada que va assolir València en octubre de 1957 se l'endugué. Fou l'any 1994 quan es tornà a reproduir en polièster, sent la versió que actualment es pot veure al Museu Faller. L'autor del grup, Joan Huerta Gasset (1925-2017), fou un dels pocs artesans de la seua generació amb formació acadèmica, i va destacar per ser l'artista que va introduir els ninots íntegrament moderats en cartró en 1953, obtenint el seu primer ninot insultat en 1956. La nova tècnica despertà l'elogi de tots els artesans i en el transcurs de pocs anys es generalitzà i reemplaçà els mètodes tradicionals.

RELECTURA

Tema Relacionat	Rols de Gènere Gènere i Cos Estereotips de Gènere
Relectura	<p>L'escena, juntament amb la que tenia contraposada, s'ha de situar dins la crítica fallera de la dona i del matrimoni. Esta temàtica va cobrar gran força en les falles després del 1939, especialment per la identificació de la dona amb la temptació, els pecats capitals i l'avantsala de la immoralitat, una identificació que ja es pot detectar en les falles des de la meitat del segle XIX. La crítica, bàsicament cultural, reflectix a més un antifeminisme accentuat, en el sentit d'oposició a la progressiva igualació de la dona i l'home, sobretot quan esta igualació donava passos endavant, com va succeir en els anys trenta. De fet, el grup mostra com se suposava que havien sigut sempre les coses, enfront de les perilloses novetats del present, que qüestionaven la dominació patriarcal. La fórmula que esta escena mostrava, i que el grup imdulat reflecteix, és la de posar a través de l'humor en el mateix nivell la històrica i recurrent violència masculina sobre la dona i el fet que la dona obligue a casar-se a l'home amb ella.</p> <p>En la majoria de falles que històricament havien parlat del matrimoni la dona sol aparéixer com a màxim responsable negatiu, ja que prepara el matrimoni com un parany per a l'home, d'on este ja no pot fugir. Per això el matrimoni és concebut com un calvari continu per a l'home, sotmés als capritxos i a les arbitrarietats de l'esposa. En tot cas, esta manera d'enfocar el matrimoni ja apareixia en la vella cultura popular valenciana, a través de col·loquis, raonaments, relacions, romanços de cec, el refranyer i la literatura de canya i cordell, i des d'ací passa a mostrar-se en les falles.</p> <p>Amb tot, amb la intensificació del desenvolupament econòmic, la modernització dels costums i la secularització cultural, especialment a partir dels anys cinquanta del passat segle, les crítiques a la dona, que anava accedint a majors esferes d'igualtat amb l'home, s'intensificaren en les falles. D'esta manera, en contraposar-se l'escena prehistòrica a la moderna, resta patent el caràcter conservador i reaccionari del plantejament temàtic, ja que no es valora el canvi social en termes d'igualació i avanç per a la dona, sinó com el capgirament de la situació de dominació masculina cap a una espècie de dominació femenina. Això s'inserix en les posicions netament masclistes amb les quals s'aborden de manera predominant en les falles les relacions entre homes i dones.</p>

BIBLIOGRAFIA

HERNÁNDEZ I MARTÍ, Gil-Manuel (Coord.). L'Indult del Foc. Catàleg donat de la col·lecció de ninots indultats del Museu Faller. Volum I (1934-1962). València: Ajuntament de València, 2002.

MOZAS, Javier i MARÍN, Josep Lluís (Coord.). Guia del Museu Faller de València. Associació d'Estudis Fallers, 2010.